

WARSZAWA

PO

MOJEMU

Jak działać w mieście i realizować swoje pomysły

WARSZAWA

PO

MOJEMU

Jak działać w mieście i realizować swoje pomysły

**Przewodnik dla wszystkich,
którzy chcą mieć wpływ
na Warszawę**

Chcesz działać i zmieniać swoje miasto? Realizować własne pomysły, opiniować miejskie projekty, realnie wpływać na rozwój miasta i swojej okolicy? Poznaj „Warszawę po mojemu”!

Nasze miasto zmienia się dynamicznie. Intensywnemu rozwojowi infrastruktury towarzyszy wyjątkowy wzrost aktywności mieszkanki i mieszkańców, świadomości i odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Zaangażowanie warszawianek i warszawiaków w sprawy swojego miasta nigdy nie było tak wielkie. Dziś mogą i chcą konsultować i opiniować projekty miejskie, ale także aktywnie współuczestniczyć w ich tworzeniu i wdrażaniu.

„Warszawa po mojemu” to przewodnik, który podpowie, z jakich narzędzi możesz korzystać przy podejmowaniu swoich działań. Znajdziesz tu informacje, jak funkcjonuje nasze miasto, jak możesz zabierać w jego sprawach głos i jak współdziałać z innymi, realizując swoje pomysły.

Warszawa jest dla wszystkich, możemy zmieniać ją razem!

Zapraszam

Prezydent m.st. Warszawy
Rafał Trzaskowski

Rafał Trzaskowski

1 POZNAJĘ I WIEM

s. 7–13

- › Kim są mieszkańca i mieszkańiec
- › Kto jest kim w mieście
- › Jak działa miasto
- › Jak się skontaktować

2 CHCĘ ZABRAĆ GŁOS

s. 15–29

- › Jak wziąć udział w konsultacjach społecznych
- › Jak zgłosić pomysł do budżetu partycypacyjnego (obywatelskiego)

MAM POMYSŁ, DZIAŁAM

s. 31–39

- › Jak zrealizować pomysł
- › Jak korzystać z zasobów miasta
- › Jak zostać wolontariuszką lub wolontariuszem

3 MOGĘ DZIAŁAĆ Z INNYMI

s. 41–47

- › Czym są i jak działają organizacje pozarządowe (NGO)
- › Co można zrobić we współpracy z NGO
- › Jak znaleźć partnerów i uzyskać wsparcie w działaniu

4 SZUKAM INFORMACJI

s. 49–55

Gdzie szukać istotnych informacji miejskich:

- › kontakty
- › strony www
- › statystyki
- › informacje publiczne

Szczegółowy spis treści s. 56–57

1 POZNAJĘ I WIEM

Czy możesz zrobić coś dla miasta, w którym mieszkasz lub spędzasz dużo czasu? Tak! Dowiedz się, z kim się kontaktować i gdzie znaleźć potrzebne ci informacje.

- › Kim są mieszkanka i mieszkańiec? **s. 8**
- › Kto jest kim w mieście? **s. 9**
- › Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115 **s. 12**
- › Wydział Obsługi Mieszkańców **s. 13**

Kim są mieszkanka i mieszkaniec?

Użytkowniczka i użytkownik miasta

Jeśli mieszkasz lub spędzasz większość swojego czasu w Warszawie, to znaczy, że jesteś użytkowniczką lub użytkownikiem tego miasta. Możesz m.in. głosować w budżecie partycypacyjnym, uczestniczyć w konsultacjach społecznych i złożyć wniosek w ramach inicjatywy lokalnej, a także zaangażować się w wolontariat. Masz również wiele innych możliwości!

Osoba płacąca podatki w Warszawie

Jeśli mieszkasz i płacisz tutaj podatki, możesz skorzystać z dodatkowych przywilejów, np. tańszych przejazdów komunikacją miejską lub zniżek w miejscach związanych z kulturą, oświatą i sportem. Dzięki temu zapłacisz mniej za zajęcia na pływalni i kurs języka obcego. Jeśli jesteś rodzicem, otrzymasz dodatkowe punkty przy zapisywaniu swojego dziecka do żłobka lub przedszkola.

Osoba ze stałym lub czasowym meldunkiem w Warszawie

Jeśli masz stałe zameldowanie w Warszawie, to oprócz posiadania powyższych możliwości możesz zarejestrować samochód, złożyć wniosek o konsultacje społeczne czy zgłosić projekt uchwały obywatelskiej oraz korzystać z usług Urzędu Pracy m.st. Warszawy. Jeśli masz meldunek czasowy, możesz także – po dopisaniu się do rejestru wyborców – głosować w wyborach samorządowych.

Kto jest kim w mieście?

Struktura miasta

Dzielnice i urzędy dzielnic

Podstawowym szczeblem zarządzania miastem są urzędy dzielnic, w których mieszkanki i mieszkańcy mogą załatwić sprawy urzędowe. To również najbliższa im instytucja władzy, która zajmuje się ich podstawowymi potrzebami i sprawami lokalnymi, takimi jak:

- › inwestycje, np. remonty dróg i ścieżek rowerowych, budowa basenu, rewitalizacja parku;
- › działalność przedszkoli, szkół, ośrodków sportu i rekreacji, domów kultury, ośrodków pomocy społecznej, bibliotek, żłobków;
- › utrzymywanie czystości i porządku;
- › działalność kulturalna;
- › współpraca z organizacjami pozarządowymi;
- › ochrona środowiska i zwierząt;
- › utrzymanie miejsc pamięci narodowej;
- › prowadzenie spisu ludności i rejestru działalności gospodarczej;

- › wydawanie dowodów osobistych;
- › rejestracja pojazdów i wydawanie prawa jazdy;
- › pobieranie podatków i opłat lokalnych;
- › zarządzanie lokalami i nieruchomościami położonymi w dzielnicy.

Warszawa podzielona jest na 18 dzielnic. W każdej z nich działa rada dzielnicy, burmistrz oraz zarząd dzielnicy. Rada dzielnicy kontroluje pracę zarządu i decyduje o najważniejszych sprawach dzielnicy. Jeśli mieszkanka lub mieszkaniec mają sprawę, pytanie lub uwagę dotyczącą miasta, mogą skontaktować się z jej członkiniami i członkami – radnymi. Burmistrz razem z zarządem wykonują to, co postanowi rada dzielnicy i odpowiadają za zarządzanie danym terenem oraz pracę urzędu dzielnicy.

Dzielnice Warszawy

Rada m.st. Warszawy

Najważniejszą instytucją władzy są Rada Miasta Stołecznego Warszawy i Prezydent Miasta Stołecznego Warszawy. Rada decyduje o najważniejszych sprawach miasta i nadzoruje działania prezydenta. Zasiada w niej 60 radnych wybieranych przez mieszkanki i mieszkańców w wyborach samorządowych. Pracami rady kieruje wybierany spośród jej członkiń i członków przewodnicząca lub przewodniczący, który razem z wiceprzewodniczącymi tworzy prezydium rady.

Do zadań Rady m.st. Warszawy należą m.in.:

- › uchwalanie statutu miasta, czyli dokumentu określającego zakres i zasady działania miasta, rady i prezydenta;
- › uchwalanie budżetu i rozliczanie prezydenta z jego wykonania, tzn. ocena, czy pieniądze wydano tak, jak to zostało zaplanowane;

- › uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wieloletniego planu inwestycyjnego;
- › podejmowanie uchwał w sprawach: herbu, nazw ulic i placów publicznych, budowy pomników oraz nadawanie honorowego obywatelstwa miasta.

Pamiętaj! Sesje Rady m.st. Warszawy są otwarte dla publiczności i zawsze możesz na taką sesję przyjść. Możesz też oglądać transmisje w internecie. Informacje i harmonogram sesji znajdziesz na: radawarszawy.um.warszawa.pl.

Prezydent m.st. Warszawy wykonuje to, co postanowi Rada m.st. Warszawy, zarówno w sprawach dotyczących gminy, jak i powiatu warszawskiego. Do jego zadań zaliczają się m.in.:

- › kierowanie pracą Urzędu m.st. Warszawy;
- › zarządzanie instytucjami miejskimi;
- › realizowanie budżetu miasta;
- › wykonywanie uchwał i postanowień Rady m.st. Warszawy;
- › gospodarowanie własnością miasta;
- › dbałość o bezpieczeństwo;
- › reprezentowanie i promocja miasta.

Część swoich zadań prezydent realizuje za pośrednictwem m.in.:

- › zastępców prezydenta;
- › sekretarza;
- › skarbnika;
- › burmistrzów dzielnic;
- › szkół, żłobków, przedszkoli, ośrodków sportu i rekreacji, Straży Miejskiej, Urzędu Pracy, Zarządu Transportu Miejskiego, Zarządu Zieleni, Zarządu Oczyszczania Miasta, Zarządu Dróg Miejskich, a także ośrodków pomocy społecznej.

Prezydent określa regulamin pracy Urzędu m.st. Warszawy. Jest w nim zapisane, że podstawowymi komórkami organizacyjnymi urzędu są biura, które decydują o sprawach na terenie całej Warszawy. To np. Biuro Kultury, Biuro Sportu i Reakreacji, Biuro Ochrony Środowiska.

Regulamin i schemat organizacyjny urzędu oraz statut miasta dostępne są na:

bip.warszawa.pl.

Podsumowując, Warszawa zarządzana jest z dwóch poziomów – miejskiego i dzielnicowego. O sprawach miasta decyduje Rada m.st. Warszawy oraz Prezydent m.st. Warszawy. Natomiast kwestiami lokalnymi i tymi, które bezpośrednio dotyczą mieszkanki i mieszkańców, zajmują się rady i zarządy dzielnic oraz burmistrzowie.

Pamiętaj, jako mieszkanka lub mieszkaniec masz wpływ na to, kto zarządza miastem. Wszystkie osoby pełnoletnie, uprawnione do głosowania i zameldowane w Warszawie mogą brać udział w wyborach samorządowych, w trakcie których wybierają:

- › radnych m.st. Warszawy;
- › Prezydenta m.st. Warszawy;
- › radnych dzielnicy;
- › radnych Sejmiku Województwa Mazowieckiego.

Burmistrz dzielnicy razem z członkiniami i członkami zarządu dzielnicy wybierani są przez mieszkanki i mieszkańców pośrednio. To znaczy, że wybierają ich radne i radni dzielnicy, którzy uzyskali największą liczbę głosów w wyborach samorządowych. Kadencje rad, zarządów, burmistrzów i prezydenta trwają pięć lat.

Od 2002 roku miasto stołeczne Warszawa jest gminą o statusie miasta na prawach powiatu, która jest podzielona na 18 dzielnic.

Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115

Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115 ułatwia codzienne życie w mieście. Przez 24 godziny na dobę i siedem dni w tygodniu możesz kontaktować się z urzędem za pomocą telefonu, aplikacji i strony internetowej.

warszawa19115.pl
fb.com/mck19115

Otrzymasz tam informacje o tym, jak załatwić sprawę w urzędzie, o miejskich wydarzeniach, możesz zainterweniować, gdy coś w mieście nie działa, lub zgłosić swój pomysł na zmianę na lepsze.

Pamiętaj, jeśli lubisz być na bieżąco i chcesz dostawać aktualne informacje z życia miasta, skorzystaj z aplikacji Warszawskiego Systemu Powiadomień. Określ, z jakiej dzielnicy i na jaki temat chcesz dostawać informacje.

Jaką sprawę załatwię w Miejskim Centrum Kontaktu Warszawa 19115?

Za pomocą telefonu, strony internetowej lub aplikacji możesz m.in.:

- › otrzymać informacje, jak załatwić sprawy urzędowe;
- › dowiedzieć się, gdzie jest najbliższa stacja Veturilo, jak wyrobić kartę miejską, jaki jest harmonogram odbioru śmieci z twojej okolicy;
- › zainterweniować, jeśli widzisz np. dziurę w chodniku lub zniszczoną ławkę;
- › zgłosić swoje propozycje zmian, jeśli masz pomysł na lepsze życie w mieście.

Jak się skontaktować?

- › Zadzwoń pod numer 19115 (połączenie płatne wg stawek operatora)
- › Napisz wiadomość na adres kontakt@um.warszawa.pl
- › Pobierz bezpłatną aplikację Warszawa 19115
- › Porozmawiaj na czacie na stronie warszawa19115.pl

Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM)

To twój punkt pierwszego kontaktu z urzędem. WOM-y znajdują się we wszystkich dzielnicach Warszawy.

Lokalizacje oraz kontakty do wydziałów znajdziesz na stronie um.warszawa.pl, w zakładce Załatw sprawę w urzędzie. WOM-y czynne są w dni powszednie w godzinach 8.00–16.00 (w poniedziałki 8.00–18.00). Wizytę możesz też umówić przez internet: rezerwacje.um.warszawa.pl.

Jaką sprawę załatwię w WOM-ie?

W każdym z takich wydziałów możesz m.in.:

- › wyrobić dokumenty, np. dowód tożsamości, prawo jazdy, dowód rejestracyjny;
- › złożyć pismo, np. wniosek lub skargę;
- › zaopatrzyć się w materiały informacyjne, formularze i wzory dokumentów;
- › uzyskać informacje o procedurach i przebiegu rozpatrywania spraw oraz wydawania dokumentów;
- › odebrać decyzję administracyjną i inne dokumenty dotyczące sprawy.

2 CHCĘ ZABRAĆ GŁOS

Wiesz, na co powinny być wydane pieniądze w twojej okolicy? A może chcesz złożyć projekt uchwały, która stanie się obowiązującym prawem? Możesz też zaproponować temat, który będzie omówiony w gronie mieszkank i mieszkańców twojego osiedla, dzielnicy lub miasta.

- › Budżet partycypacyjny (obywatelski)
głosuję s. 16
zgłaszam pomysł s. 18
- › Konsultacje społeczne
biorę udział s. 20
składam wniosek s. 22
- › Referendum lokalne s. 24
- › Inicjatywa uchwałodawcza s. 26
- › Skargi, wnioski i petycje s. 28

Budżet partycypacyjny (obywatelski) głosuję

Wiesz, na co powinny być wydane pieniądze w twojej okolicy? Zagłosuj na najbardziej potrzebny i najciekawszy pomysł w budżecie partycypacyjnym!

twojbudzet.um.warszawa.pl
fb.com/budzetpartycypacyjnywarszawa

Kto może głosować?

Każda osoba – bez względu na wiek i miejsce zameldowania.

Ile potrzeba osób?

Głosowanie jest indywidualne.

Ile mam czasu na oddanie głosu?

Głosowanie trwa około dwóch tygodni.

Co to takiego?

Budżet partycypacyjny daje mieszkańcom i mieszkańcom możliwość decydowania o tym, na co będzie przeznaczona część pieniędzy z budżetu miasta. Każdy może zgłosić pomysł, który zmieni lub usprawni jego okolicę lub całą Warszawę. To także mieszkanki i mieszkańcy głosują i wybierają zwycięskie projekty.

Co mogę zrobić?

Możesz zagłosować na pomysł, który uznasz za najciekawszy lub najbardziej potrzebny. W ten sposób zadecydujesz o tym, na co zostaną przeznaczone pieniądze z budżetu Warszawy. Za realizację pomysłów wybranych przez mieszkanki i mieszkańców odpowiada Urząd m.st. Warszawy.

Jak głosować?

Zanim zagłosujesz, zapoznaj się ze zgłoszonymi projektami. Informacje o wszystkich pomysłach znajdziesz na stronie: app.twojbudzet.um.warszawa.pl. Na tej samej stronie możesz również oddać swój głos. Wystarczy, że zaznaczysz, które projekty wybierasz i wpiszesz swoje dane. Głosowanie przez internet jest łatwe i zajmuje niewiele czasu.

Aby zagłosować w formie papierowej, przyjdź do wyznaczonego miejsca głosowania, np. w urzędzie dzielnicy.

Gdzie znajdę informacje?

Informacje na temat budżetu partycypacyjnego znajdziesz na stronie twojbudzet.um.warszawa.pl, na stronach urzędów dzielnic i na Facebooku: Budżet partycypacyjny w Warszawie.

Krok po kroku

- 1 Wejdź na stronę app.twojbudzet.um.warszawa.pl.
- 2 Możesz zagłosować w jednej wybranej dzielnicy oraz na poziomie ogólnomiejskim.
- 3 Wybierz pomysł lub pomysły, na które chcesz zagłosować.
- 4 Wpisz swoje dane osobowe.
- 5 Zagłosuj!

Pamiętaj, zagłosować możesz tylko raz. Głosowanie odbywa się tylko w określonym terminie w ciągu roku.

Kontakty do pomocnych urzędniczek i urzędników znajdziesz tutaj: twojbudzet.um.warszawa.pl/koordynatorzy.

Budżet partycypacyjny (obywatelski) zgłaszam projekt

Wiesz, co jest najbardziej potrzebne w twojej okolicy lub w całym mieście? Zgłoś swój pomysł do budżetu partycypacyjnego!

twojbudzet.um.warszawa.pl
fb.com/budzetpartycypacyjnywarszawa

Kto może wziąć udział?

Każda osoba – bez względu na wiek i miejsce zameldowania.

Ile potrzeba osób?

Wystarczy jedna.

Ile czasu to zajmie?

Czas, który poświęcisz na przygotowanie pomysłu, zależy od ciebie, ale jeśli twój pomysł wygra, będziesz w kontakcie z urzędem przez około sześć miesięcy.

Co to takiego?

Budżet partycypacyjny daje mieszkańcom i mieszkańcom możliwość decydowania o tym, na co będzie przeznaczona część pieniędzy z budżetu miasta. Każdy może zgłosić pomysł, który zmieni lub usprawni jego okolicę lub całą Warszawę. To także mieszkanki i mieszkańcy głosują i wybierają zwycięskie projekty.

Co mogę zrobić?

Przede wszystkim możesz zgłosić swoją propozycję do budżetu partycypacyjnego! Jeśli wiesz, czego brakuje w twojej okolicy, co warto zmienić lub poprawić, opisz swój pomysł i zgłoś go. To może być projekt dotyczący remontu chodnika na twoim osiedlu, posadzenia drzew, budowy placu zabaw lub organizacji zajęć w domu kultury. Działania te mogą dotyczyć wielu kategorii: sportu, edukacji, kultury, dróg i komunikacji, ochrony środowiska, przestrzeni publicznej, a także zieleni.

Zgłoszenie projektu nie jest trudne. Wystarczy opisać go na specjalnym formularzu i zebrać podpisy osób, które, tak jak ty, go popierają. Jeżeli masz pytania albo potrzebujesz pomocy, możesz skorzystać ze wsparcia, jakie oferuje Urząd m.st. Warszawy, m.in. dyżurów urzędniczek i urzędników lub spotkań, na których mieszkanki i mieszkańcy wspólnie przygotowują projekty.

O pomysłach możesz porozmawiać z innymi mieszkankami i mieszkańcami. W każdej dzielnicy odbywają się spotkania, na których omawiane są zgłoszone propozycje. Dzięki temu mieszkanki i mieszkańcy mogą przekazać swoje uwagi i wspólnie pracować nad ulepszeniem projektów.

Wszystkie zgłoszone projekty możesz przejrzeć na stronie app.twojbudzet.um.warszawa.pl. Każdy z nich możesz skomentować, a także przelać swoje uwagi autorowi pomysłu. Projekty sprawdzane są przez pracownice i pracowników urzędu. Te, które są możliwe do realizacji, są następnie poddane pod głosowanie mieszkańców i mieszkańców.

Gdzie znajdę informacje?

Informacje na temat budżetu partycypacyjnego znajdziesz na stronie twojbudzet.um.warszawa.pl, na stronach urzędów dzielnic i na Facebooku: Budżet partycypacyjny w Warszawie.

Krok po kroku

- 1 Wejdź na stronę **app.twojbudzet.um.warszawa.pl** lub weź formularz z urzędu dzielnicy.
- 2 Opisz, na czym polega twój pomysł i uzasadnij potrzebę jego realizacji.
- 3 Przygotuj listę poparcia – zbierz podpisy od osób, które popierają realizację twojego pomysłu.
- 4 Wpisz swoje dane osobowe.
- 5 Zgłoś pomysł i go wypromuj!

Pamiętaj, możesz zgłosić dowolną liczbę pomysłów, ale jest to możliwe tylko w określonym terminie w ciągu roku.

Kontakty do pomocnych pracownic i pracowników urzędu znajdziesz tutaj: twojbudzet.um.warszawa.pl/koordynatorzy.

Konsultacje społeczne biorę udział

Rozmowa, do której urząd zaprasza mieszkanki i mieszkańców, żeby poznać ich opinie i pomysły, to konsultacje społeczne.

konsultacje.um.warszawa.pl
fb.com/konsultacjespolecznewarszawa

Kto może wziąć w nich udział?

Każda osoba mieszkająca w Warszawie, bez względu na miejsce zameldowania.

Ile potrzeba osób?

W konsultacjach może wziąć udział dowolna liczba osób, każda opinia jest tak samo ważna.

Ile czasu to zajmuje?

Od 15 minut do kilku godzin – to zależy od ciebie.

Jak to działa?

Codziennie w mieście podejmowany jest szereg decyzji – gdzie wybudować przedszkole, którą drogę wyremontować najpierw, jakie kwiaty posadzić w parku, jak zagospodarować dany fragment miasta. W wielu sprawach decyzja jest określona przepisami prawa lub ograniczeniami technicznymi. W innych natomiast pozostaje pole do dyskusji. Czy nowy park powinien być dziki, naturalny, czy raczej pełen atrakcji dla mieszkanki i mieszkańców w każdym wieku? Jak zaplanować osiedle, aby żyło się w nim dobrze obecnie i przyszłym mieszkankom i mieszkańcom? W jakim kierunku powinna rozwijać się Warszawa? O te i inne sprawy miasto pyta mieszkanki i mieszkańców w konsultacjach społecznych. Jeśli zobaczysz gdzieś hasło „konsultacje społeczne”, sprawdź, czego dotyczą. Może masz na ten temat swoją opinię?

Jeśli tak, możesz ją wyrazić na kilka różnych sposobów – przyjść do punktu konsultacyjnego, porozmawiać na spotkaniu, wysłać wiadomość.

Co dzięki temu osiągnę?

Bardzo wiele! Twoje zdanie, opinia albo pomysł mogą wpłynąć na decyzję władz miasta. Zyskasz park, w którym z przyjemnością spędzisz czas, sąsiedzkie miejsce na rozwijanie swojej pasji albo pewność, że pod twoim oknem nie powstanie za kilka lat kolejny budynek. Może się też zdarzyć, że twojego pomysłu władze miasta nie wezmą pod uwagę, gdyż jest niemożliwy do realizacji, sprzeczny z innymi (a coś trzeba wybrać!) albo nie mieści się w planach – wtedy dowiesz się dlaczego. Z każdej konsultacji powstaje raport, w którym znajdziesz informacje o wszystkich opiniach oraz o tym, jak wpłynęły na ostateczny projekt.

Wskazówki

- › Informacje o wszystkich trwających i zakończonych konsultacjach znajdziesz na stronie: konsultacje.um.warszawa.pl oraz na stronach swojej dzielnicy.
- › Warto również śledzić oficjalny profil na Facebooku: Konsultacje społeczne Warszawa.

Krok po kroku

- 1 Wejdź na stronę konsultacje.um.warszawa.pl.
- 2 Sprawdź, jakie tematy są konsultowane.
- 3 Wyraź swoją opinię.
- 4 Po konsultacjach przeczytaj raport.

Konsultacje społeczne składam wniosek

Jako mieszkanka lub mieszkaniec możesz zaproponować temat do konsultacji społecznych.

konsultacje.um.warszawa.pl
fb.com/konsultacjespolecznewarszawa

Kto może złożyć wniosek?

Każda osoba posiadająca czynne prawo wyborcze w wyborach samorządowych w Warszawie.

1+ Ile osób potrzeba, żeby złożyć wniosek?

Wystarczy jedna osoba, która opíše problem i zbierze podpisy minimum 200 osób w dzielnicy lub 1000 w całym mieście.

Ile czasu mi to zajmie?

Od ciebie zależy, jak szybko zbierzesz podpisy. Urząd ma 30 dni na rozpatrzenie wniosku.

Jak to działa?

Władze Warszawy i twojej dzielnicy podejmują różne decyzje dotyczące ważnych spraw dla mieszkańek i mieszkańców. Czasem pytają ich o zdanie w konsultacjach społecznych. Jednak niewiele kwestii konsultowanych jest obowiązkowo. Jeśli uważasz, że dany temat powinien być omówiony w szerszym gronie – jak urządzenie parku, przyszłość jakiegoś obiektu, program instytucji kultury – możesz złożyć wniosek o przeprowadzenie konsultacji społecznych.

We wniosku opisz, czego miałyby dotyczyć konsultacje, w jaki sposób proponujesz je przeprowadzić i dlaczego powinny się odbyć. Podaj informacje o osobie, która reprezentuje mieszkanki i mieszkańców popierających wniosek i dane kontaktowe – to do tej osoby urząd wyśle odpowiedź. Jeśli temat dotyczy

całej Warszawy, potrzebujesz poparcia 1000 osób, które posiadają czynne prawo wyborcze do Rady m.st. Warszawy. Wniosek składasz do Prezydenta m.st. Warszawy.

Jeśli temat dotyczy jednej dzielnicy, potrzebujesz poparcia 200 osób, które posiadają czynne prawo wyborcze do rady tej dzielnicy. Wniosek składasz do zarządu tej dzielnicy.

Co dzięki temu osiągnę?

Zwrócisz uwagę władz miasta albo dzielnicy na sprawę, która twoim zdaniem wymaga szerokiej dyskusji. Jeśli będzie to możliwe, urząd przeprowadzi konsultacje, żeby poznać opinie mieszkańek i mieszkańców. Po konsultacjach powstanie raport, w którym będą zawarte wnioski oraz wytyczne na przyszłość. Dzięki temu działanie urzędu, którego dotyczyły konsultacje,

będzie lepiej odpowiadać na potrzeby mieszkańek i mieszkańców.

Może się jednak zdarzyć, że władze miasta nie zorganizują konsultacji w odpowiedzi na złożony przez ciebie wniosek. Przyczyny mogą być różne – dana sprawa nie leży w zakresie odpowiedzialności Urzędu m.st. Warszawy, urząd nie ma zaplanowanych pieniędzy na wprowadzanie efektów konsultacji w życie, decyzja została już podjęta i nie można jej zmienić, np. z powodu przepisów prawa. W takim przypadku także otrzymasz odpowiedź, z wyjaśnieniem odmowy przeprowadzenia konsultacji.

Wskazówki

Informacje o złożonych wnioskach, dokumenty prawne i wzory list poparcia znajdziesz na stronie:

konsultacje.um.warszawa.pl/wnioski-o-konsultacje-spoleczne.

Krok po kroku

- 1 Napisz (samodzielnie albo wspólnie z sąsiadami) wniosek o przeprowadzenie konsultacji.
- 2 Zbierz podpisy (200 w dzielnicy, 1000 w całej Warszawie).
- 3 Złóż wniosek: w sprawie dzielnicy – do zarządu dzielnicy; ogólnomiejski – do Prezydenta m.st. Warszawy.
- 4 W ciągu 30 dni powinna przyjść odpowiedź.

Referendum lokalne

To decydowanie o sprawach publicznych za pomocą powszechnego głosowania.

Kto może głosować?

Wszyscy, którzy na stałe mieszkają w Warszawie i mają prawo wyborcze.

Kto inicjuje referendum?

Władza lub mieszkańcy i mieszkańcy.

Co to takiego?

Referendum lokalne to głosowanie mieszkanek i mieszkańców w określonej sprawie. Ogłasza je Rada m.st. Warszawy lub Prezydent m.st. Warszawy – z własnej inicjatywy lub na wniosek mieszkanek i mieszkańców. W referendum mogą głosować osoby pełnoletnie, które na stałe mieszkają na terenie miasta.

Referendum lokalne dotyczy istotnych spraw dla wspólnoty mieszkanek i mieszkańców, np.:

- › spraw z zakresu działania powyższych organów władzy;
- › spraw odnoszących się do społecznych, gospodarczych lub kulturowych więzi;
- › samoopodatkowania mieszkanek i mieszkańców w celu sfinansowania określonej sprawy.

Jak doprowadzić do referendum lokalnego?

Z inicjatywą przeprowadzenia referendum lokalnego mogą wystąpić:

- › grupa co najmniej pięciu osób, które mają prawo wybierania do Rady m.st. Warszawy;
- › oddział partii politycznej działający na terenie miasta;
- › organizacja społeczna, która działa na obszarze miasta.

Krok po kroku dla mieszkanki i mieszkańca

Jeśli chcesz zgłosić potrzebę przeprowadzenia referendum, napisz list w tej sprawie do Prezydenta m.st. Warszawy. W piśmie tym podaj imiona i nazwiska, adresy zamieszkania oraz numery PESEL wszystkich osób występujących z inicjatywą oraz opisz sprawę, w której chcesz, żeby przeprowadzono referendum. Koniecznie określ, kto jest odpowiedzialny za kontakty z urzędem.

W ciągu 14 dni otrzymasz informację od Prezydenta m.st. Warszawy, jaka jest liczba mieszkanek i mieszkańców uprawnionych do głosowania. Ta informacja jest ci potrzebna do określenia liczby wymaganych podpisów osób popierających. Pamiętaj, w m.st. Warszawie musisz mieć podpisy 10% osób uprawnionych do głosowania.

Poinformuj mieszkanki i mieszkańców o referendum. Informacja ta powinna zawierać pytanie, na które mieszkanki i mieszkańcy będą odpowiadać w czasie głosowania. Jeśli twoje referendum dotyczy opodatkowania, określ również cel, na który zostanie nałożony podatek, oraz zasady jego wprowadzania.

W ciągu 60 dni od dnia powiadomienia prezydenta zbierz podpisy osób popierających wnioski o przeprowadzenie referendum. Mieszkanka lub mieszkaniowiec, którzy podpisali listę poparcia, nie mogą już swego poparcia wycofać. Złóż pisemny wniosek o przeprowadzenie referendum do Prezydenta m.st. Warszawy. Jeśli wniosek spełnia wymagania, w ciągu 30 dni Rada m.st. Warszawy wydaje uchwałę w sprawie przeprowadzenia referendum.

Krok po kroku

- 1 Powiadom Prezydenta m.st. Warszawy.
- 2 Poinformuj mieszkanki i mieszkańców.
- 3 Zbierz wymagane podpisy.
- 4 Otrzymasz informację o uchwale w sprawie przeprowadzenia referendum.

Referendum lokalne służy do wyrażania opinii przez mieszkańców danej gminy, powiatu lub województwa.

Inicjatywa uchwałodawcza

Dzięki tej inicjatywie mieszkanki i mieszkańcy Warszawy mogą zgłaszać projekty uchwał, które mają szansę stać się obowiązującym prawem.

Kto może złożyć projekt?

Grupa osób posiadających czynne prawa wyborcze i zamieszkujących tę samą dzielnicę lub miasto.

Ile osób potrzeba, żeby zacząć działać?

Wielkość grupy jest zależna od liczby osób zamieszkujących daną dzielnicę lub miasto.

W jakim czasie projekt będzie rozpatrzony?

Głosowanie odbywa się na najbliższej sesji rady organizowanej po dacie złożenia projektu, jednak nie później niż po upływie trzech miesięcy od dnia złożenia projektu.

Co to takiego?

Inicjatywa uchwałodawcza to narzędzie, za pomocą którego mieszkanki i mieszkańcy decydują o sprawach swojej dzielnicy i miasta. Umożliwia ona grupie osób złożenie projektu aktu prawa lokalnego, który zostanie rozpatrzony w czasie obrad rady dzielnicy lub Rady m.st. Warszawy.

Jak to działa w Warszawie?

Grupa mieszkańców i mieszkanek Warszawy, podobnie jak grupa mieszkańców i mieszkanek każdej gminy w Polsce, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą. Jedynym warunkiem jest to, aby wszyscy zaangażowani w tę inicjatywę mieli czynne prawa wyborcze.

Warszawa jest gminą o statusie miasta na prawach powiatu i jest podzielona na 18 dzielnic, dlatego tutaj można zgłaszać inicjatywy uchwałodawcze zarówno na poziomie miasta, jak i na poziomie dzielnicy.

Obok opisane są krok po kroku działania, które należy wykonać, jeśli chcesz zaproponować uchwałę w swojej dzielnicy. Sytuacja jest analogiczna na poziomie miasta: zamiast burmistrza dzielnicy jest Prezydent m.st. Warszawy, zamiast przewodniczącego rady dzielnicy – Przewodniczący Rady m.st. Warszawy.

Zapamiętaj, jeżeli twoja inicjatywa uchwałodawcza dotyczy całej Warszawy, 300 osób musi poprzeć jej projekt. W przypadku dzielnicy, wymaganą liczbę osób popierających możesz wcześniej sprawdzić w jej statucie.

Krok po kroku

- 1 Stwórz komitet inicjatywy razem z pięcioma posiadającymi prawo wyborcze mieszkankami i mieszkańcami twojej dzielnicy.
- 2 Złóż wniosek do burmistrza dzielnicy z projektem uchwały oraz z podaną datą rozpoczęcia zbierania podpisów.
- 3 Oczekuj odpowiedzi od burmistrza, w której wskaże liczbę osób z dzielnicy, które muszą poprzeć inicjatywę.
- 4 Przekaż radzie dzielnicy projekt uchwały, oświadczenie o utworzeniu komitetu oraz listę poparcia.
- 5 Jeśli projekt spełnia wszystkie wymagania, a lista poparcia zawiera wystarczającą liczbę podpisów, rada dzielnicy przyjmuje uchwałę lub stanowisko.

Skargi, wnioski i petycje

Dzięki skargom, wnioskom i petycjom możesz wyrazić swoją opinię na temat działania Urzędu m.st. Warszawy, jak również zaproponować istotną dla siebie zmianę.

warszawa19115.pl

Kto może złożyć skargę lub wniosek?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile osób do tego potrzeba?

Wystarczy jedna osoba.

Ile czasu czekasz na odpowiedź?

Jeden miesiąc w przypadku skarg i wniosków, do trzech miesięcy w przypadku petycji.

Co to jest?

Wniosek, skarga i petycja to trzy łatwe narzędzia, dzięki którym możesz wpłynąć na twoje otoczenie. Może je złożyć samodzielnie każdy mieszkaniec lub mieszkanka, zawsze gdy widzi wokół siebie jakieś sprawy, którymi może lub powinno zająć się miasto.

Wśród tych trzech możliwości petycja jest wyjątkowa, ponieważ prawo do składania petycji zapewnia nam wszystkim Konstytucja RP. Jest to pismo, w którym przedstawiona jest propozycja jakiejś zmiany lub prośba o podjęcie działania wnoszona w sprawach dotyczących interesów jakiejś grupy ludzi, np. ciebie i twoich sąsiadów. Jest to forma bardziej oficjalna niż wniosek i rozpatrzenie petycji zajmie więcej czasu.

Co mogę osiągnąć?

Jeśli złożysz skargę, możesz pomóc w rozwiązaniu jakiegoś problemu, ustaleniu jego przyczyny lub usunięciu nieprawidłowości, np. możesz zgłosić miejsce, o które miasto nie dba, nie usuwa śmieci, nie przycina krzewów.

Jeśli złożysz wniosek lub petycję, możesz zmienić swoje otoczenie, np. dostosować godzinę jazdy autobusu do potrzeb mieszkanki i mieszkańców, urządzić nowy plac zabaw dla dzieci, posadzić drzewa, wytyczyć przejścia dla pieszych.

Wskazówki

Staraj się pisać możliwie konkretnie i czytelnie. Jasno sformułowany komunikat przybliży cię do celu. Przed złożeniem skargi, wniosku lub petycji sprawdź, jeśli masz taką możliwość, do kogo powinny trafić. Pamiętaj, zawsze podawaj swoje imię i nazwisko oraz kontakt do siebie.

Krok po kroku

- 1 Napisz skargę, wniosek lub petycję.
- 2 Przygotuj kopie dokumentów, które pomogą w rozpatrzeniu sprawy, np. mapy, zdjęcia.
- 3 Złóż gotową skargę, wniosek lub petycję.
- 4 Poczekaj na odpowiedź.

Pamiętaj! Anonimy nie są rozpatrywane.

Więcej informacji na temat skarg i wniosków znajdziesz na stronie um.warszawa.pl, w zakładce Załatw sprawę w urzędzie.

2 MAM POMYSŁ, DZIAŁAM

Gdzie możesz zrealizować własny projekt?
Skąd bezpłatnie wypożyczysz sprzęt?
W czym pomoże ci urząd? Jak włączyć się
w wolontariat w Warszawie? Możliwości jest
bardzo wiele!

- › Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL) s. 32
- › Spółdzielnia Kultury s. 34
- › Inicjatywa lokalna s. 36
- › Wolontariat s. 38

Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL)

To różnego rodzaju miejsca, jak domy kultury, biblioteki i klubokawiarnie, które oprócz codziennej działalności zapraszają mieszkanki i mieszkańców do realizacji własnych pomysłów.

inicjatywa.um.warszawa.pl/MAL
fb.com/Warszawa.pozarządowa

Kto może się zgłosić?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile osób potrzeba, żeby zacząć działać?

Wystarczy jedna.

Ile czasu można działać w jednej przestrzeni?

Zależnie od twojej potrzeby oraz regulaminu i kalendarza danego miejsca.

Co to takiego?

MAL-e to miejsca, które w miarę swoich możliwości bezpłatnie udostępniają przestrzeń i sprzęt (np. rzutnik, nagłośnienie, wyposażenie kuchenne) oraz dzielą się wiedzą – jak zrealizować własny pomysł. Osoby prywatne lub reprezentujące nieformalną grupę, organizację pozarządową czy podmiot działający na rzecz sąsiedztwa – wszyscy są mile widziani.

MAL-e nie są nowym typem instytucji, to styl pracy i wspólna idea. Do sieci MAL-i mogą dołączać nowe miejsca prowadzone przez:

- › instytucje publiczne (biblioteki, domy kultury, szkoły, ośrodki pomocy społecznej);
- › organizacje pozarządowe;
- › spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe oraz rady osiedli (kluby osiedlowe);
- › lokalne przedsiębiorstwa (klubokawiarnie, kawiarnie, kina, prywatne teatry).

Co tam zrobić?

W MAL-u możesz bliżej poznać swoich sąsiadów, wspólnie spędzić z nimi czas lub zorganizować różnego rodzaju spotkania. Możliwości jest wiele: możesz zaprosić na sąsiedzką wymianę rzeczy używanych, zorganizować turniej gry w szachy, warsztaty kulinarne i artystyczne, spotkania-relacje z podróży, a nawet potańcówkę. W MAL-u możesz zrealizować prawie każdy pomysł! Pamiętaj jednak, że nie zorganizujesz tu działań komercyjnych (tj. odpłatnych dla uczestników), politycznych i religijnych.

Przykładowe miejsca aktywności lokalnej:

- › Klubokawiarnia „Jaś i Małgosia” (al. Jana Pawła II 57, Wola)
- › Centrum Kultury Wilanów (ul. Kolegiacka 3, Wilanów)
- › Czytelnia Pod Sowami (al. Gen. Zajączka 8, Żoliborz)

Krok po kroku

1

Odwiedź MAL lub Dom Sąsiedzki, zajrzyj na jego stronę/fanpage.

2

Skontaktuj się z koordynatorem (osobiście/telefonicznie/mejlowo), porozmawiaj o pomysłach na swoje działanie i zarezerwuj przestrzeń.

3

Zaproś sąsiadów i zorganizuj swoje wydarzenie.

Miejsca aktywności lokalnej i domy sąsiedzkie są miejscami otwartymi na działalność społeczną i kulturalną, pozostając neutralnymi światopoglądowo i ideologicznie.

Dom Sąsiedzki

Wyjątkowymi miejscami aktywności lokalnej są domy sąsiedzkie – w całości przeznaczone na działania i integrację mieszkanek i mieszkańców.

Głównym zadaniem domów sąsiedzkich jest wspieranie pomysłów i działań mieszkanek i mieszkańców. To oni są gospodarzami tych miejsc, a pomocą służą im koordynatorki i koordynatorzy zatrudnieni przez instytucje lub organizacje prowadzące domy sąsiedzkie. W Warszawie to urząd opłaca lokal, wynagrodzenie koordynatorów i koordynatorów i koszty niezbędnych materiałów.

Dom Sąsiedzki to nie tylko lokal, ale przede wszystkim grupa ludzi związana z tym miejscem i angażująca się w jego działania. Jako mieszkanka lub mieszkaniec możesz współtworzyć program Domu Sąsiedzkiego, mieć wpływ na jego regulamin, wygląd i wyposażenie.

Przykładowe domy sąsiedzkie:

- › Dwa Jelonki (ul. Powstańców Śląskich 44, Bemowo)
- › 3 pokoje z kuchnią (ul. Głębocka 84, Białołęka)
- › Centrum Społeczne Paca 40 (ul. Paca 40, Praga-Południe)
- › Samogłoska (ul. Samogłoska 9a, Bielany)

Pobierz!

Pełną listę warszawskich MAL-i i domów sąsiedzkich znajdziesz na:
inicjatywa.um.warszawa.pl/znajdzmal,
spoldzielniakultury.waw.pl/znajdz-mal.

Spółdzielnia Kultury

Potrzebujesz miejsca lub sprzętu do realizacji swojego pomysłu? Zajrzyj do internetowego magazynu rzeczy i usług, gdzie znajdziesz listę przeróżnych, dostępnych bezpłatnie zasobów.

spoldzielniakultury.waw.pl
fb.com/spoldzielniakultury

Kto może korzystać?
Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile potrzeba osób?
Wystarczy jedna.

Na ile czasu można coś wypożyczyć?
Zależnie od zasobu, od kilku godzin do tygodnia.

Co to takiego?

Spółdzielnia Kultury to internetowa tablica ogłoszeń, na której instytucje, organizacje, grupy formalne i nieformalne oraz wszyscy chętni dzielą się nieodpłatnie swoimi zasobami – przestrzenią, sprzętem, umiejętnościami oraz gotowymi dziełami: wystawami, spektaklami, koncertami. To, co znajdziesz w Spółdzielni, możesz wypożyczyć na potrzeby organizacji swoich wydarzeń lokalnych, kulturalnych i społecznych. Pamiętaj, wydarzenia te powinny być niekomercyjne i otwarte dla mieszkanki i mieszkańców Warszawy.

Co to za pomoc?

Zasoby ze Spółdzielni Kultury pomogą ci w organizacji oddolnych działań, np. sąsiedzkiego pikniku, potańcówki, warsztatów, spotkań pasjonatów, miejskich spacerów, ale też dnia otwartego w szkole lub przedszkolu.

Krok po kroku

1

Wymyśl wydarzenie kulturalne lub społeczne, które jest niekomercyjne i otwarte dla mieszkanki i mieszkańców Warszawy.

2

Wybierz kategorię zasobów (przestrzeń, sprzęt, umiejętności, koncerty/spektakle, wystawy, inne) i dzielnicę, która cię interesuje.

3

Skontaktuj się z osobą odpowiedzialną za interesujący cię zasób i omów zasady współpracy.

W Spółdzielni Kultury można znaleźć m.in.:

- › **dostępną przestrzeń** – np. salę warsztatową, miejsce na spotkanie, przestrzeń wystawienniczą, kuchnię;
- › **sprzęt** – np. krzesła, drabiny, namioty, rzutniki, sprzęt kuglarski, maszyny do szycia;
- › **produkty kultury** – np. spektakle i koncerty artystów, którzy chcieliby wystąpić gościnnie;
- › **wystawy** – np. malarską, fotograficzną;
- › **umiejętności** – doświadczenie i wiedzę, którymi ktoś chce się podzielić, np.: korekta tekstów, warsztaty szermierki, wsparcie i konsultacje animatora kultury.

Inicjatywa lokalna

Chcesz działać w swojej okolicy i potrzebujesz wsparcia? Skorzystaj z pomocy Urzędu m.st. Warszawy – razem z sąsiadami zrealizujcie swoje pomysły!

inicjatywa.um.warszawa.pl
fb.com/Warszawa.pozarządowa

Kto może ubiegać się o wsparcie?

Każdy, kto mieszka w Warszawie, niezależnie od wieku i miejsca zameldowania.

Ile osób potrzeba, żeby zacząć działać?

Wniosek składają minimum dwie osoby.

Ile czasu to zajmie?

Rozpatrzenie wniosku trwa najczęściej 30 dni roboczych, realizacja – zależnie od pomysłu.

Co to takiego?

Inicjatywa lokalna to jedna z form współpracy samorządu z mieszkańcami i mieszkańcami. Jej celem są wspólne działania na rzecz społeczności lokalnej. Jeśli masz pomysł ważny dla twojej okolicy i chcesz razem z sąsiadkami i sąsiadami lub znajomymi go zrealizować, możesz złożyć do Urzędu m.st. Warszawy wniosek o jego wsparcie w ramach inicjatywy lokalnej.

Co możesz zrobić w ramach inicjatywy lokalnej?

Możesz zrealizować prawie wszystkie pomysły – od tych związanych z zielenią i zagospodarowaniem podwórka lub skweru, przez imprezy kulturalne i sportowe, po warsztaty, pikniki sąsiedzkie oraz potańcówki.

Gdy masz już pomysł

Razem z innymi określ rolę każdego z was, wkład poszczególnych osób w realizację projektu. Może on mieć różną formę:

- › pracy społecznej – określcie, ile osób będzie zaangażowanych, ile godzin na to poświęcą i jaki będzie charakter tej pracy;
- › wkładu rzeczowego – zastanówcie się, jakie rzeczy mogą być przekazane lub użyte do realizacji wydarzenia (np. materiały budowlane, sadzonki, narzędzia, projekty graficzne, scenariusz);
- › wkładu finansowego – oszacujcie sumę pieniędzy, którą możecie dołożyć do realizacji pomysłu, wpłacając ją na rachunek Urzędu m.st. Warszawy.

W kontakcie z urzędem określ, jakiej pomocy oczekujesz. W ramach inicjatywy lokalnej urząd może:

- › zakupić niezbędne usługi i materiały;
- › użyczyć przestrzeń;
- › użyczyć sprzęt.

W ramach inicjatywy lokalnej urząd nie może przekazać bezpośrednio pieniędzy na realizację pomysłu. Wnioskodawczyni i wnioskodawcy nie mogą czerpać zysków z organizacji wydarzenia. Nie należy także wskazywać firm lub osób, którym urząd zleci wykonanie konkretnych usług. Pamiętaj, że działania realizowane w ramach inicjatywy lokalnej muszą być bezpłatne i otwarte dla odbiorczyń i odbiorców.

Każda dzielnica w Warszawie ma swoją koordynatorkę lub swojego koordynatora inicjatywy lokalnej, który udziela pomocy na wszystkich etapach działania. Warto się z nim spotkać na samym początku planowania wydarzenia. Aktualna lista wszystkich koordynatorek i koordynatorów znajduje się pod adresem: inicjatywa.um.warszawa.pl/koordynatorzy.

Pobierz!

Więcej informacji znajdziesz w broszurze „Działaj w swojej okolicy! Inicjatywa lokalna w Warszawie – krok po kroku”
inicjatywa.um.warszawa.pl/sites/default/files/broszura.pdf

Krok po kroku

- 1 Sprawdź, czy twój pomysł wpisuje się w jeden z obszarów wymienionych na stronie inicjatywa.um.warszawa.pl/lokalna.
- 2 Przygotuj i złóż wniosek.
- 3 Poczekaj na odpowiedź z urzędu.
- 4 Podpisz umowę z urzędem na wsparcie realizacji twojego pomysłu.
- 5 Zrealizuj pomysł!
- 6 Po wszystkim napisz sprawozdanie i złóż je w urzędzie.

Pamiętaj, wniosek najlepiej złożyć trzy miesiące przed planowanym wydarzeniem.

Wolontariat

To dobrowolne, świadome i bezpłatne działanie na rzecz innych osób lub podmiotów, m.in. organizacji pozarządowych lub instytucji. Wolontariuszką lub wolontariuszem może zostać każdy, bez względu na wiek, doświadczenie i czas, którym dysponuje.

ochotnicy.waw.pl
fb.com/ochotnicywarszawscy

Kto może zostać wolontariuszką i wolontariuszem?

Każda użytkowniczka i użytkownik miasta, niezależnie od wieku.

Ile potrzeba osób?

Wystarczy jedna osoba.

Ile czasu może trwać wolontariat?

Od jednego dnia do kilku lat.

Co możesz robić jako wolontariuszka lub wolontariusz?

Jako wolontariuszka lub wolontariusz możesz działać w organizacjach pozarządowych, na uczelniach, w muzeach, domach kultury, teatrach, ośrodkach pomocy społecznej, domach dziecka, schroniskach dla zwierząt, ośrodkach sportowych, ogrodach botanicznych oraz innych miejscach. Możesz pomagać w organizacji imprez kulturalnych, naukowych i sportowych, zajmować się kampaniami społecznymi, działaniami edukacyjnymi, wspieraniem osób starszych, chorych i potrzebujących, działaniami na rzecz zwierząt i środowiska naturalnego, opieką nad zabytkami i miejscami pamięci oraz wieloma innymi zadaniami.

Ile czasu potrzeba na wolontariat?

W zależności od potrzeb organizatora i przewidzianych zadań dla ochotników, możesz zaangażować się w wolontariat: na stałe – pomagając regularnie, np. organizując aktywności podopiecznym fundacji albo prowadząc po wystawie; akcyjnie – np. na kilkudniowym festiwalu teatralnym lub wykonując projekty graficzne.

Jakie są korzyści z wolontariatu?

Jako wolontariuszka lub wolontariusz możesz wykorzystywać swoje dotychczasowe doświadczenia i umiejętności, a także wykształcić nowe kompetencje. Dzięki wolontariatowi możesz także:

- › rozwijać swoje zainteresowania i pasje;
- › mieć wpływ na swoje otoczenie;
- › sprawdzić się w nowych sytuacjach;
- › poznać interesujących ludzi i miejsca;
- › czerpać satysfakcję z działania na rzecz innych;
- › zobaczyć, jak pracują różne instytucje i organizacje;
- › spędzić ciekawie i kreatywnie czas.

Czy ja mogę być wolontariuszką lub wolontariuszem?

W wolontariacie liczy się sumienność i zaangażowanie. Wolontariuszką i wolontariuszem może zostać każdy, kto wyrazi gotowość do realizacji danych zadań, niezależnie od swojego doświadczenia i wieku.

Wolontariat w stolicy – „Ochotnicy warszawscy”

Urząd m.st. Warszawy realizuje projekt „Ochotnicy warszawscy”, który rozwija i promuje ideę wolontariatu. W jego ramach działa Miejski Portal Wolontariatu – ochotnicy.waw.pl, na którym zamieszczane są oferty wolontariatu z całej Warszawy. Poza łączeniem mieszkańców miasta z konkretnymi propozycjami wolontariatu, w ramach projektu organizowane są także liczne bezpłatne szkolenia i warsztaty, zarówno dla organizatorów, jak i wolontariuszek i wolontariuszy.

Krok po kroku

1

Wejdź na Miejski Portal Wolontariatu: ochotnicy.waw.pl.

2

Zapoznaj się z ofertami wolontariatu z całej Warszawy. Oferty możesz przeglądać według tematów lub dzielnic.

3

Wybierz wolontariat dla siebie.

4

Skontaktuj się z organizatorem i rozpocznij współpracę.

Podejmując wolontariat, zapytaj organizatora o szczegóły porozumienia wolontariackiego i ubezpieczenia.

3 MOGĘ DZIAŁAĆ Z INNYMI

Chcesz realizować przedsięwzięcia z innymi?
Dowiedz się, w czym pomogą ci rady osiedli,
co to są partnerstwa lokalne i jak założyć
własną organizację pozarządową.

- › Rady osiedli s. 42
- › Partnerstwa lokalne s. 43
- › Społeczne ciała doradcze s. 44
- › Organizacje pozarządowe (NGO) s. 46

Rady osiedli

Czy wiesz, że samorząd zaczyna się już na twoim osiedlu? Jeśli chcesz działać lokalnie, możesz zacząć od najbliższego otoczenia.

Co to jest?

Rady osiedli to samorządy mieszkanki i mieszkańców. Radne i radni wybrani do tych rad przede wszystkim reprezentują mieszkanki i mieszkańców swoich osiedli, przedstawiają opinie na temat projektów planowanych w dzielnicy, informują o działaniach władz oraz inicjują różne publiczne wydarzenia. Zakresy ich działań określone są w statutach uchwalonych przez rady dzielnic. Członkinie i członkowie rad osiedli są zarazem mieszkankami i mieszkańcami tych osiedli i wybierani są w regularnych wyborach przez swoje bliższe i dalsze sąsiadki i sąsiadów. Swoją pracę wykonują społecznie, nie pobierają diet ani wynagrodzeń. Pamiętaj, że w czasie wyborów do rad osiedli masz wpływ na to, kto z twojej okolicy reprezentuje interesy w dzielnicy.

W czym mogą pomóc?

Obecnie rady osiedli działają w dziewięciu z 18 warszawskich dzielnic. Jeśli u ciebie nie powołano jeszcze takiej rady, możesz z grupą zaangażowanych sąsiadek i sąsiadów wystąpić do rady dzielnicy z wnioskiem o jej powołanie. Wasza grupa powinna stanowić 10% mieszkanki i mieszkańców posiadających czynne prawo wyborcze na danym obszarze. Jeśli w twojej okolicy rada osiedla już działa, możesz zwrócić się do radnych z pomysłami i propozycjami działań. Kontakty do rad osiedli znajdziesz na stronach internetowych poszczególnych dzielnic.

Dodatkowe informacje o radach osiedli w Warszawie znajdziesz pod adresem: bip.warszawa.pl/Menu_podmiotowe/rady_osiedli/default.htm.

Partnerstwa lokalne

Myślisz o rozwoju swojej okolicy lub dzielnicy? Sprawdź, czy funkcjonuje w niej partnerstwo lokalne, które łączy ludzi we wspólnym działaniu.

Kto to jest?

Partnerstwo lokalne to grupa organizacji, instytucji, firm, mieszkanki i mieszkańców, którzy wspólnie działają na rzecz rozwoju danego miejsca i społeczności. Każdy z partnerów wnosi inne doświadczenie, wiedzę i perspektywę – w myśl zasady: razem można więcej! Zazwyczaj taka lokalna koalicja funkcjonuje jako inicjatywa niesformalizowana i nie jest nigdzie zarejestrowana. Partnerstwo działa w oparciu o zasadę dialogu i wzajemnego szacunku, ma elastyczną strukturę i wiele możliwości, a kierunki działań określa w zależności od lokalnych potrzeb.

Jak nie działać w pojedynkę?

Jeśli w twojej okolicy działa partnerstwo lokalne, możesz przyjść na jedno z regularnie organizowanych spotkań, posłuchać, poznać ludzi. Być może będzie ktoś z sąsiedztwa! Możesz również obserwować je na portalach społecznościowych. Może przedstawiś swój pomysł? Może dołączysz do partnerstwa? Lokalne grupy dają szansę na poznanie mieszkanki i mieszkańców, osób reprezentujących różne firmy i organizacje z twojej okolicy. To mogą być potencjalni partnerzy i partnerki do przyszłych działań!

Informacje o partnerstwach lokalnych działających w Warszawie znajdują się na stronie: warszawalokalnie.waw.pl/dla-partnerstw-lokalnych.

Spoleczne ciała doradcze

W Warszawie działa kilka-dziesiąt rad, które doradzają lub dzielą się swoim doświadczeniem – również z Prezydentem m.st. Warszawy.

Co to takiego?

Rady to grupy osób, które łączy wiek lub określona sprawa. Zwykle odgrywają rolę doradczą lub konsultacyjną. Wśród nich są rady rodziców działające w każdej szkole, rady młodzieżowe i rady seniorów, które funkcjonują w większości dzielnic. Są też takie, które współtworzą politykę miejską – jak Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego i Rada ds. budżetu partycypacyjnego działająca przy prezydencie. Od rad możesz otrzymać wsparcie dla swoich działań!

Rady seniorów

Od 2014 roku w stolicy działa Warszawska Rada Seniorów. Na początku należało do niej osiem osób. W 2018 roku było ich już 24! Wśród nich są przedstawiciele mieszkańek i mieszkańców, reprezentantki i reprezentanci dzielnicowych rad seniorów oraz osoby wyznaczone przez branżowe komisje dialogu społecznego, Radę m.st. Warszawy i Prezydenta m.st. Warszawy.

Warszawska Rada Seniorów włącza osoby starsze do współtworzenia miasta. Jeśli jesteś osobą starszą i niepokoją cię jakieś sprawy, możesz zwrócić się do Warszawskiej Rady Seniorów z pytaniami lub prośbą o wsparcie. Osoby

działające w Warszawskiej Radzie Seniorów zaangażowane są również w wiele miejskich wydarzeń. Są wolontariuszkami i wolontariuszami w czasie imprez sportowych, organizują Warszawską Olimpiadę Seniorów oraz konkurs „Miejsca Przyjazne Seniorom”, który promuje instytucje z ofertą dla osób starszych. Rada opiniuje także konkursy dla organizacji pozarządowych ogłaszane przez Urząd m.st. Warszawy.

W 17 dzielnicach Warszawy działają rady seniorów, które aktywnie uczestniczą w życiu społeczności lokalnej. Na co dzień wspierają mieszkańców w rozwiązywaniu istotnych problemów (jak np. kwestie związane z mieszkalnictwem, funkcjonowaniem sygnalizacji świetlnej), a także pomagają w kontaktowaniu się z odpowiednimi instytucjami miejskimi, współorganizują dzielnicowe imprezy o charakterze senioralnym czy międzypokoleniowym.

Młodzieżowe rady

Młodzieżowe rady to grupy osób, które dbają o interesy młodzieży. Reprezentują ją w mieście, zajmują stanowiska w sprawach ważnych oraz konsultują działania, które ich dotyczą. Organizują również wydarzenia kulturalne, sportowe i społeczne.

W Warszawie funkcjonują młodzieżowe rady dzielnic (MRD) i Młodzieżowa Rada m.st. Warszawy (MRW). W MRW zasiadają po dwie osoby z każdej młodzieżowej rady dzielnicy. Informacje na temat wyborów do MRD znajdują się w ich statutach. W większości dzielnic wybory odbywają się za pośrednictwem szkół.

Pamiętaj, sesje MRD i MRW są otwarte dla wszystkich. Jeśli chcesz się dowiedzieć, co w mieście lub dzielnicy dzieje się dla młodzieży lub masz własny pomysł na działanie i potrzebujesz wsparcia – zgłoś się!

Aby dowiedzieć się, czy w twojej dzielnicy działa MRD, poszukaj informacji na stronie urzędu dzielnicy, w której mieszkasz.

Z MRW możesz skontaktować się mejlowo: kontakt.mrw@gmail.com lub kontakt@mrw.warszawa.pl oraz przez Facebook: MRW Warszawa.

Organizacje pozarządowe

Jeśli działasz aktywnie i chcesz realizować przedsięwzięcia wspólnie z innymi, działanie w organizacji pozarządowej może być dla Ciebie dobrym rozwiązaniem.

ngo.um.warszawa.pl

Co to takiego?

Organizacje pozarządowe to instytucje zajmujące się m.in. działalnością na rzecz społeczności lokalnych. Nazywa się je trzecim sektorem, w odróżnieniu od sektora publicznego i biznesowego. Mogą prowadzić działalność gospodarczą, ale nie działają w celu osiągnięcia zysku. Najbardziej powszechne to fundacje i stowarzyszenia.

Warszawskie NGO

(ang. *non-governmental organization*)

W Warszawie zarejestrowanych jest około 13 tys. organizacji pozarządowych, spośród których aktywnie działa 9–10 tys. Specjalizują się one w sporcie, kulturze, edukacji i pomocy społecznej. Ich działania skierowane są do mieszkańek i mieszkańców stolicy, ale często także do osób przyjezdnych.

Czym zajmują się organizacje?

NGO kojarzone są głównie z działalnością dobroczynną, zbiórkami datków lub możliwością przekazania takim organizacjom 1% z naszych podatków. Tymczasem pole ich aktywności jest bardzo szerokie, m.in.:

- › prowadzą jadłodajnie, noclegownie, schroniska dla bezdomnych, domy samopomocy, teatry, galerie, wydawnictwa, miejsca aktywności lokalnej, uniwersytety trzeciego wieku, zajęcia dla seniorów i świetlice środowiskowe;
- › organizują festiwale, konkursy, wydarzenia artystyczne, pikniki rodzinne, zawody sportowe, spływy kajakowe, olimpiady młodzieży, wyjazdy wakacyjne oraz zajęcia dla dzieci spędzających lato i zimę w mieście;
- › zajmują się ochroną zabytków, wspieraniem działań sąsiedzkich, działalnością ekologiczną oraz ochroną zwierząt;
- › udostępniają przestrzeń mieszkańcom;
- › prowadzą punkty zapewniające nieodpłatną pomoc prawną dla mieszkańek i mieszkańców, przychodnie lekarskie dla osób bezdomnych i ubogich.

Organizacjami pozarządowymi są również ochotnicze straże pożarne oraz parafie.

Szukasz informacji?

Skorzystaj z wyszukiwarek w bazach NGO: bazy.ngo.pl.

Chcesz sprawdzić, czy dana organizacja realizuje zadania m.st. Warszawy i jest dofinansowywana przez Urząd m.st. Warszawy? Przeszukaj Internetową Księgę Dotacji: ngo.um.warszawa.pl/internetowa-ksiega-dotacji.

Własna organizacja

Prowadząc własną organizację pozarządową, otrzymuje się możliwość korzystania z wielu uprawnień, których nie ma grupa nieformalna lub komitet społeczny. Jako NGO można korzystać ze środków publicznych, otrzymywać darowizny, zatrudniać pracowników, współpracować z wolontariuszami, ubiegać się o 1% podatku (po uzyskaniu statutu organizacji pożytku publicznego) i zwolnienie z płacenia podatku dochodowego.

Organizacje jako partner dla urzędu

Trzeci sektor jest ważnym partnerem dla Urzędu m.st. Warszawy. Prezydent m.st. Warszawy już w 2006 roku powołał swojego Pełnomocnika ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi. Prężnie działają też komisje dialogu społecznego i Warszawska Rada Działalności Pożytku Publicznego. Urząd m.st. Warszawy wspiera organizacje pozarządowe również finansowo. W 2017 roku na ten cel przeznaczono 157 milionów złotych, w wyniku czego powstało dużo wieloletnich projektów odpowiadających na potrzeby społeczne oraz aktywizujących mieszkanki i mieszkańców.

SZUKAM INFORMACJI

Chcesz wiedzieć więcej na jakiś konkretny temat? Szukasz kontaktów? Tu znajdziesz wszystkie praktyczne informacje.

- › Strony internetowe **s. 50**
- › Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM) **s. 52**
- › Sesje rad dzielnic i Rady m.st. Warszawy **s. 53**
- › Informacja publiczna **s. 54**
- › Miejskie statystyki, badania i dane **s. 55**
- › Informacje o terenie **s. 55**

Strony internetowe

Lista najważniejszych stron internetowych dla mieszkanki i mieszkańców Warszawy z praktycznymi informacjami.

Dla każdego

Lubisz żyć aktywnie? Chcesz wiedzieć, gdzie uprawiać sporty, który spektakl zobaczyć, co daje Karta warszawiaka, jak bezpiecznie jeździć na rowerze i jakie są najnowsze ekosztuczki w uprawie domowych ogródków?

- › um.warszawa.pl
- › sportowa.warszawa.pl
- › kulturalna.warszawa.pl
- › czysta.um.warszawa.pl
- › rowery.um.warszawa.pl
- › warsawtour.pl
- › karta.um.warszawa.pl
- › konsument.um.warszawa.pl

Dla miłośników zieleni

Chcesz zaangażować się w działania związane z zielenią miejską? Skontaktuj się z Zarządem Zieleni m.st. Warszawy sprawującym opiekę nad warszawskimi terenami zielonymi oraz wodami:

- › zielona.um.warszawa.pl
  - › zzw.waw.pl
- Program Bujna Warszawa
- › bujnawarszawa.pl

Dla animatorek, animatorów, nauczycielek i nauczycieli

Warszawski Program Edukacji Kulturalnej to

jedyny w Polsce program, który łączy wszystkie osoby zajmujące się edukacją kulturalną.

- › edukacjakulturalna.pl

Pamiętaj, że pomocą służą ci również koordynatorzy dzielnicowi.

Dla junierek, juniorów, rodziców, senierek i seniorów

Gdzie urodzić dziecko i jaką wybrać szkołę? Jak zostać młodzieżową radną i młodzieżowym radnym? I czy w wieku 80 lat można pójść jeszcze na studia?

- › warszawarodzinnna.um.warszawa.pl
- › edukacja.um.warszawa.pl
- › informatorrodzinny.um.warszawa.pl
- › fb.com/MlodaWarszawa
- › senioralna.um.warszawa.pl

Dla osób z niepełnosprawnością

Gdzie w Warszawie są mapy dotykowe i miejsca specjalnie dostosowane do osób z niepełnosprawnością? Jak mogę pomóc osobie z niepełnosprawnością?

- › politykaspoleczna.um.warszawa.pl
- › politykaspoleczna.um.warszawa.pl/niepelnosprawnosc

Dla cudzoziemek i cudzoziemców

Jak znaleźć pomoc i wsparcie w Centrum Wielokulturowym w Warszawie? Co daje mi prawo antydyskryminacyjne?

- › centrumwielokulturowe.waw.pl
- › ngo.um.warszawa.pl/komisje/komisja-dialogu-spolecznego-ds-rownego-traktowania

Pamiętaj, że pomocą służy ci również Komisja Dialogu Społecznego ds. Równego Traktowania.

Dla przedsiębiorstw

W Centrum Przedsiębiorczości Smolna znajdziesz wszystko, co potrzebujesz wiedzieć o działalności gospodarczej, inkubatorach i szkoleniach.

- › firma.um.warszawa.pl
- › eurzad.um.warszawa.pl

Dla artystek i artystów

Robisz wystawę i chcesz zaprosić na nią warszawianki i warszawiaków? A może pracujesz nad długofalowym projektem i przydałoby ci się stypendium?

- › kulturalna.warszawa.pl
- › stypendia.um.warszawa.pl

Dla organizacji pozarządowych

Prowadzisz fundację lub stowarzyszenie i nie pamiętasz, do kiedy składa się sprawozdanie merytoryczne do ministerstwa? A może dopiero chcesz założyć swoją organizację?

- › ngo.um.warszawa.pl
- › fb.com/Konkurs.S3KTOR
- › ngo.pl
- › warszawa.ngo.pl

Pamiętaj, że pomocą służy ci również Pełnomocnik Prezydenta ds. współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Dla aktywistek i aktywistów

Chcesz coś zrobić dla swojego osiedla, ale nie wiesz jak? Oto zestaw najbardziej przydatnych narzędzi:

Miejsca aktywności lokalnej, inicjatywa lokalna

- › inicjatywa.um.warszawa.pl

Spółdzielnia Kultury

- › spoldzielniakultury.waw.pl

Budżet partycypacyjny (obywatelski)

- › twojbudzet.um.warszawa.pl

Konsultacje społeczne

- › konsultacje.um.warszawa.pl

Interesuje cię, jak będzie wyglądała Warszawa w przyszłości? Zapoznaj się z dokumentami:

Strategia rozwoju m.st. Warszawy do 2030 roku

- › 2030.um.warszawa.pl

Zintegrowany Program Rewitalizacji m.st. Warszawy do 2022 roku

- › rewitalizacja.um.warszawa.pl

Warszawskie Centra Lokalne

- › sarp.warszawa.pl/warsztaty-stare/warszawskie-centra-lokalne

Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM)

WOM-y działają w urzędach dzielnic. Czynne są w poniedziałki w godz. 8.00–18.00, od wtorku do piątku w godz. 8.00–16.00.

Na spotkanie możesz się umówić, **pobierając numer** w urzędzie dzielnicy albo przez internet na stronie rezerwacje.um.warszawa.pl.

Adresy WOM-ów w urzędach dzielnic

Bemowo

bemowo.waw.pl

ul. Powstańców
Śląskich 70
tel. 22 443 76 44

Białołęka

bialoleka.waw.pl

ul. Modlińska 197
tel. 22 443 84 00

Bielany

bielany.waw.pl

ul. S. Żeromskiego 29
tel. 22 443 47 00

Mokotów

mokotow.waw.pl

ul. Rakowiecka 25/27
tel. 22 443 65 00,
22 443 65 01

ul. Wiktorska 91a
tel. 22 443 65 02,
22 443 65 03

Ochota

urzadochota.waw.pl

ul. Grójecka 17a
tel. 22 578 35 00

Praga-Południe

pragapld.waw.pl

ul. Grochowska 274
tel. 22 443 51 57

Praga-Północ

praga-pn.waw.pl

ul. ks. I.
Kłopotowskiego 15
tel. 22 443 79 00

Rembertów

rembertow.waw.pl

al. gen. A. Chruściela
„Montera” 28
tel. 22 443 38 89

Śródmieście

srodmiestcie.warszawa.pl

ul. Nowogrodzka 43
tel. 22 443 91 00,
22 443 91 07

Targówek

targowek.waw.pl

ul. L. Kondratowicza 20
tel. 22 443 87 27

Ursus

ursus.warszawa.pl

pl. Czerwca 1976 r. nr 1
tel. 22 443 60 00

Ursynów

ursynow.pl

al. Komisji Edukacji
Narodowej 61
tel. 22 443 71 00,
22 443 72 00

Wawer

wawer.warszawa.pl

ul. Żegańska 1
tel. 22 443 70 00

Wesoła

wesola.waw.pl

ul. W. Raczkiewicza 33
tel. 22 443 40 00

Wilanów

wilanow.pl

ul. F. Klimczaka 2
tel. 22 443 50 69

Włochy

ud-wlochy.waw.pl

al. Krakowska 257
tel. 22 443 44 44

Wola

wola.waw.pl

al. Solidarności 90
tel. 22 443 58 00

Żoliborz

zoliborz.org.pl

ul. J. Słowackiego 6/8
tel. 22 443 90 00

Sesje rad dzielnic i Rady m.st. Warszawy

Sesje rad poszczególnych dzielnic i sesje Rady m.st. Warszawy to spotkania, na których omawiane są sprawy lokalne i ogólnomiejskie oraz podejmowane są najważniejsze decyzje.

Są one otwarte dla mieszkanki i mieszkańca i odbywają się co najmniej raz na kwartał. Jeśli chcesz wziąć udział w takiej sesji, możesz przyjść i posłuchać. Możesz też w wyznaczonym momencie zabrać głos.

Terminy i planowane tematy do omówienia w czasie sesji znajdziesz na stronie swojego urzędu dzielnicy, w zakładce dotyczącej rady dzielnicy, lub w dzielnicowym Wydziale Obsługi Mieszkańców. Sesje Rady m.st. Warszawy oraz sesje niektórych rad dzielnic dostępne są także w formie transmisji internetowych oraz transmisji audio.

Nagrania z minionych sesji i sprawozdania z przebiegu tych spotkań dostępne są na stronie internetowej rady: radawarszawy.um.warszawa.pl oraz na stronach urzędów dzielnic.

Dyżury radnych

Radni i radne mają obowiązek pełnienia dyżurów, w czasie których spotykają się z mieszkankami i mieszkańcami. Jeśli chcesz zainteresować władze dzielnicy jakimś tematem lub problemem, zgłoś się najpierw do radnej lub radnego. Skontaktuj się bezpośrednio i umów na konkretny termin.

Informacje na temat dyżurów oraz kontakty znajdują się na stronach internetowych dzielnic, w dziale Wydział Obsługi Mieszkańców lub na stronie Rady m.st. Warszawy: radawarszawy.um.warszawa.pl.

Informacja publiczna

Każdy ma dostęp do informacji o zasadach i funkcjonowaniu instytucji publicznych.

Kto może poprosić o informację?

Każdy, niezależnie od wieku.

Ile potrzeba osób?

Wystarczy jedna.

Ile czasu trwa wydanie informacji?

14 dni roboczych, przy skomplikowanych zapytaniach do dwóch miesięcy.

Co to takiego?

Informacja publiczna to komunikaty, które urzędy mają obowiązek publikować w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) oraz w Centralnym Repozytorium Informacji Publicznej (CRIP). Jednak nie wszystkie dane są udostępniane w tych serwisach. Jeśli interesuje cię jakaś konkretna informacja, złóż do urzędu wniosek o jej udostępnienie. Możesz to zrobić ustnie lub pisemnie. Dostęp do informacji jest bezpłatny, z wyjątkiem sytuacji, gdy dodatkowe koszty są uzasadnione. Zostaniesz o nich poinformowany w ciągu 14 dni od złożenia zapytania. We wniosku nie musisz podawać szczegółowych danych o sobie ani argumentować swojej prośby.

Czego mogę się dowiedzieć?

Możesz dowiedzieć się m.in., kto zarządza daną instytucją, jaka jest jej struktura organizacyjna, w jakich godzinach funkcjonuje lub jaki ma budżet. Publicznie podawane są również informacje o przetargach, zatrudnianiu pracowników, realizowanych umowach oraz zarządzeniach podjętych przez instytucję.

Krok po kroku

1

Napisz wniosek o udostępnienie informacji publicznej. Dla ułatwienia możesz skorzystać z formularza wniosku, który znajdziesz na stronie warszawa19115.pl.

2

Złóż wniosek osobiście lub wyślij zwykłą pocztą, mejlem, faksem lub za pomocą elektronicznej skrzynki podawczej.

3

Odpowiedź otrzymasz w ciągu 14 dni. W uzasadnionych przypadkach – maksymalnie w ciągu dwóch miesięcy.

Urzędy i instytucje publiczne funkcjonują dla mieszkańców i mieszkańców, dlatego każdy ma prawo do informacji na temat ich działania.

Miejskie statystyki, badania i dane

Dostęp do informacji i otwartość danych miejskich pozwolą ci przejrzeć Warszawę na wylot i lepiej ją zrozumieć.

Warszawa w liczbach

To zbiór najważniejszych danych statystycznych, np. liczba osób zamieszkujących Warszawę. Na stronie znajdują się także wyniki badań opinii publicznej na tematy związane z miastem. um.warszawa.pl/warszawa-w-liczbach

Cyfrowa Biblioteka

Wszystkie publikacje finansowane lub współfinansowane przez Urząd m.st. Warszawy – możesz pobrać za darmo na stronie: cyfrowabiblioteka.um.warszawa.pl.

Informacje o terenie

Tereny publiczne to miejsca o różnym charakterze, które są dostępne dla wszystkich.

Mapy

Znajdziesz tu m.in. mapę własności gruntów Warszawy, dzięki której dowiesz się, do kogo należy dany teren lub kto nim zarządza; mapę miejskich nieruchomości na sprzedaż i wynajem; mapę miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego; mapę cen lokali oraz mapę ścieżek rowerowych.

mapa.um.warszawa.pl
architektura.um.warszawa.pl/plany-miejscowe

Ewidencja gruntów i budynków

Jeśli chcesz otrzymać dokumenty dotyczące konkretnej działki w Warszawie, zgłoś się po wypis i wyrys z ewidencji gruntów i budynków. um.warszawa.pl/?q=sprawy-urzedowe/geodezja-i-kataster/ewidencja-grunt-w-i-budynk-w

Spis treści

1 POZNAJĘ I WIEM

s. 7

- › Kim są mieszkańca i mieszkańiec? s. 8
- › Kto jest kim w mieście? s. 9
- › Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115 s. 12
- › Wydział Obsługi Mieszkańców s. 13

2 CHCĘ ZABRAĆ GŁOS

s. 15

- › Budżet partycypacyjny (obywatelski) głosuję s. 16
zgłaszam pomysł s. 18
- › Konsultacje społeczne biorę udział s. 20
składam wniosek s. 22
- › Referendum lokalne s. 24
- › Inicjatywa uchwałodawcza s. 26
- › Skargi, wnioski i petycje s. 28

MAM POMYSŁ, DZIAŁAM

s. 31

- › Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL) s. 32
- › Spółdzielnia Kultury s. 34
- › Inicjatywa lokalna s. 36
- › Wolontariat s. 38

3 MOGĘ DZIAŁAĆ Z INNYMI

s. 41

- › Rady osiedli s. 42
- › Partnerstwa lokalne s. 43
- › Społeczne ciała doradcze s. 44
- › Organizacje pozarządowe (NGO) s. 46

4 SZUKAM INFORMACJI

s. 49

- › Strony internetowe s. 50
- › Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM) s. 52
- › Sesje rad dzielnic i Rady m.st. Warszawy s. 53
- › Informacja publiczna s. 54
- › Miejskie statystyki, badania i dane s. 55
- › Informacje o terenie s. 55

Indeks haseł s. 58

Indeks haseł

- B**
 Budżet partycypacyjny (obywatelski)
 Głosuję s. 16, 17
 Zgłaszam pomysł s. 18, 19
- D**
 Domy sąsiedzkie s. 33
 Przykładowe domy sąsiedzkie s. 33
 Dzielnice s. 9
 Sesje rad dzielnic s. 53
 Urzędy dzielnic s. 9
- I**
 Informacja publiczna s. 54
 Inicjatywa lokalna s. 36, 37
 Inicjatywa uchwałodawcza s. 26, 27
- K**
 Konsultacje społeczne s. 20
 Biorę udział s. 20, 21
 Składam wniosek s. 22, 23
 Kto jest kim w mieście?
 Osoba płacąca podatki w Warszawie s. 8
 Osoba ze stałym lub czasowym meldunkiem w Warszawie s. 8
 Użytkownik, użytkowniczka miasta s. 8
- M**
 Mapa Warszawy s. 10
 Miejsce Aktywności Lokalnej (MAL) s. 32, 33
 Przykładowe MAL-e s. 32
 Miejskie Centrum Kontaktu Warszawa 19115 s. 13
 Miejskie statystyki, badania i dane s. 55
 Cyfrowa Biblioteka s. 55
 Warszawa w liczbach s. 55
- O**
 Organizacje pozarządowe (NGO) s. 46
 Warszawskie NGO s. 46
- P**
 Partnerstwa lokalne s. 43
 Petycje s. 28
 Prezydent m.st. Warszawy s. 11
- R**
 Rada m.st. Warszawy s. 10
 Sesje Rady m.st. Warszawy s. 53
 Zadania Rady m.st. Warszawy s. 10
 Rady osiedli s. 42
 Referendum lokalne s. 24, 25
- S**
 Sesje Rady m.st. Warszawy s. 53
 Sesje rad dzielnic s. 53
 Dyżury radnych s. 53
 Skargi s. 28
 Społeczne ciała doradcze s. 44
 Młodzieżowe rady s. 45
 Rady seniorów s. 44
 Spółdzielnia Kultury s. 34
 Strony internetowe s. 50, 51
 Struktura miasta s. 9
- T**
 Tereny publiczne s. 55
 Ewidencja gruntów i budynków s. 55
 Mapy s. 55
- W**
 Wnioski s. 28
 Wolontariat s. 38, 39
 Wydział Obsługi Mieszkańców (WOM) s. 13, 52
 Adresy WOM-ów s. 52

Warszawa po mojemu

Broszura przygotowana przez Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy, finansowana ze środków Urzędu m.st. Warszawy

Redakcja: Agnieszka Sural

Korekta: Paulina Jeske-Choińska

Opracowanie graficzne: Marianna Wybieralska

ISBN: 978-83-63269-53-1

Wydanie I

Zbrane dane, stan prawny na dzień 21 listopada 2018 r.

Warszawa 2018

Masz uwagi lub sugestie do „Warszawy po mojemu”, napisz do nas: inicjatywa@um.warszawa.pl lub na adres Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy ul. Senatorska 27, 00-099 Warszawa

Publikacja została opracowana w oparciu o metodę Design Thinking ze wsparciem zespołu DESIGN PROVISION.

**DZIAŁAJ DLA
SWOJEJ OKOLICY!**

**TWOJE POMYSŁY
I OPINIE SĄ WAŻNE.**

**ZOBACZ, JAK
JE REALIZOWAĆ!**

Ten egzemplarz
WARSZAWA PO MOJEMU
dostajesz od

